

This question paper contains 4 printed pages.]

Your Roll No.

6002

Concurrent Course for Honours Programme A

(Qualifying Course)

SANSKRIT LANGUAGE

Time : 2 Hours

Maximum Marks : 50

(Write your Roll No. on the top immediately on receipt of this question paper.)

Note : Answers may be written *either* in Sanskrit *or* in Hindi *or* in English; but the same medium should be used throughout the paper.

इस प्रश्न का उत्तर संस्कृत या हिन्दी या अंग्रेजी किसी एक भाषा में दीजिए, लेकिन सभी उत्तरों का माध्यम एक ही होना चाहिए ।

This question paper contains 6 questions.

All questions should be answered.

इस प्रश्न-पत्र में कुल 6 प्रश्न हैं ।

सभी प्रश्नों के उत्तर दीजिए ।

1. किन्हीं दो पद्यों का अनुवाद कीजिए : 8
 Translate any **two** of the following :
- (i) प्रसह्य मणिमुद्धरेन्मकरवक्त्रदंष्ट्रान्तरात्
 समुद्रमपि सन्तरेत् प्रचलदूर्मिमालाकुलम् ।
भुजङ्गमपि कोपितं शिरसि पुष्पवद्धारयेत्
 न तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाराधयेत् ॥
- (ii) केयूराणि न भूषयन्ति पुरुषं हारा न चन्द्रोज्ज्वलाः
 न स्नानं न विलोपनं न कुसुमं नालङ्कृता मूर्धजाः ।
वाण्येका समलङ्करोति पुरुषं या संस्कृता धार्यते
 क्षीयन्ते खलु भूषणानि सततं वाग्भूषणं भूषणम् ॥
- (iii) यस्यास्ति वित्तं स नरः कुलीनः
 स पण्डितः स श्रुतवान् गुणज्ञः ।
 स एव वक्ता स च दर्शनीयः
 सर्वे गुणाः काञ्चनमाश्रयन्ति ॥
2. निम्नलिखित की व्याख्या कीजिए : 7
 Explain the following :
 सर्वस्यौषधमस्ति शास्त्रविहितं मूर्खस्य नास्त्यौषधम्
 अथवा / OR
 सेवाधर्मः परमगहनो योगिनामप्यगम्यः ।
3. (क) प्रश्नसंख्या 1 के रेखाङ्कित शब्दों में से **तीन** का सन्धि
 विच्छेद कीजिए । 3
 Split any **three** underlined words in
 Question No. 1.
- (ख) निम्न में से **पाँच** शब्दों में सन्धि कीजिए : 5
 Join any **five** of the following :
 नर + अधिपः, साधु + इदम्, मनसि + आगता,
 अस्ति + इति, मम + एवम्, पौ + अकः, न + उचितम्

(ग) निम्नलिखित में से किन्हीं दो को शुद्ध कीजिए : 2

Correct any **two** of the following :

पौ + अनम् = पवनम्, हरि + ईशः = हरेशः,

यदि + अपि = यदपि, मम + अपि = ममपि

4. (क) निम्नलिखित में से किन्हीं दो पद्यों का अनुवाद कीजिए : 8

Translate any **two** of the following :

(i) मय्येव मन आधत्स्व मयि बुद्धिं निवेशय ।

निवसिष्यसि मय्येव अत ऊर्ध्वं न संशयः ॥

(ii) ये तु धर्म्यामृतमिदं यथोक्तं पर्युपासते ।

श्रद्धधाना मत्परमा भक्तास्तेऽतीव मे प्रियाः ॥

(iii) तुल्यनिन्दा स्तुतिर्मौनी सन्तुष्टो येन केनचित् ।

अनिकेतः स्थिरमतिर्भक्तिमान् मे प्रियो नरः ॥

(ख) निम्नलिखित में से किसी एक को व्याख्या कीजिए : 7

Explain any **one** of the following :

यो न दृष्यति न द्वेष्टि न शोचति न काङ्क्षति ।

शुभाशुभपरित्यागी भक्तिमान् यः स च मे प्रियः ॥

अथवा / OR

एवं सततयुक्ता ये भक्तास्त्वां पर्युपासते ।

ये चाप्यक्षरमण्यक्तं तेषां के योगवित्तमाः ॥

5. निम्नलिखित में से किसी एक पर संस्कृत में निबन्ध लिखें : 5

Write an essay on any **one** of the following :

(i) आदिकविः वाल्मीकिः

(ii) नीतिशतकम्

(iii) निर्वाचनम्

(iv) देहली

6. संस्कृत में अनुवाद कीजिए :

5

- (i) दिल्ली भारत की राजधानी है ।
- (ii) राधा नाचती है ।
- (iii) तुम कहाँ जाओगे ?
- (iv) यह परीक्षा भवन है ।
- (v) एक गिलास पानी लाओ ।

Translate into Sanskrit the following :

- (i) Delhi is the capital of India.
 - (ii) Radha dances.
 - (iii) Where will you go ?
 - (iv) This is examination hall.
 - (v) Bring a glass of water.
-